

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนแต่เดิมนั้น ผู้สังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนเพียงแต่สังเกตพฤติกรรมของผู้สอนโดยทั่วไป ไม่มีจุดหมายที่แน่นอน และไม่มีความเป็นปรนัยเพียงพอ การให้คำแนะนำของผู้สังเกต เป็นแค่เพียงสรุปผลจากการที่ได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน และใช้แนวความคิดผสมกับประสบการณ์ของผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ในการให้คำแนะนำแก่ผู้สอน

พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน เป็นพฤติกรรมร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ตลอดจนเนื้อหาที่ใช้สอน การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. ปรับปรุงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน
๒. การวางแผนการเรียนการสอนและการดำเนินการเรียนการสอน
๓. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน^๑

เพื่อให้การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนมีความเป็นปรนัยเพียงพอ นักการศึกษาหลายท่านได้พยายามหาวิธีการสำหรับใช้ในการสังเกตและเก็บรวบรวมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน และเรียกวิธีการเหล่านี้ว่า "การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนอย่างมีระบบ" โดยเน้นถึงความสำคัญของพฤติกรรมร่วมระหว่างครูและนักเรียน

^๑ Ober, Systematic Observation of Teaching, pp. 2 - 3.

วิธีการที่นักการศึกษาใช้ในการสังเกตและเก็บรวบรวมพฤติกรรมในการเรียนการสอน มีหลายวิธี เช่น

๑. วิธีการประเมินค่า
๒. วิธีการใช้ค่าสหสัมพันธ์
๓. วิธีการใช้รายการสำรวจ

วิธีการใช้รายการสำรวจซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน ซึ่งสามารถจดบันทึกและรวบรวมจำนวนครั้งของพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ โดยแบ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนออกเป็นประเภทต่าง ๆ และพฤติกรรมแต่ละประเภทใช้สัญลักษณ์ ซึ่งโดยทั่วไปใช้เป็นตัวเลขแทนพฤติกรรมประเภทนั้น ๆ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีการใช้รายการสำรวจ มีนักการศึกษาหลายคนได้คิดระเบียบวิธีการไว้ เช่น มิญชิน (Minuchin) เมคเลย์ (Medley) มิตเซล (Mitzel) ฟแลนเคอร์ส (Flanders) และ ริชาร์ค แอล. โอเบอร์ (Richard L. Ober) เป็นต้น

พฤติกรรมการเรียนการสอนที่นักการศึกษาถือว่าเป็นพฤติกรรมหลัก คือ "พฤติกรรมทางวาจาระหว่างครูและนักเรียน" ดังนั้น จึงมีนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศศึกษาค้นคว้า และทำการวิจัยทางด้าน "พฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอน" กันอย่างกว้างขวาง เช่น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Richard M.Brandit, "Toward of Observation Information,"
Observation Method in the Classroom. (Washington, D.C., N.W., 1973),
pp. 23 - 34.



ปี ค.ศ. ๑๙๖๓ โอเบอร์ (Ober) ได้วิจัยเรื่อง "การทำนายพฤติกรรมทางวาจาของครูฝึกสอน" โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน ๖๐ คน และครูฝึกสอนที่ผ่านการอบรมระเบียบวิธีการสอนแบบต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัยไอโฮไอจำนวน ๕๒๐ คน โดยแบ่งผู้ปกครองออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกฝนเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจา ส่วนกลุ่มที่สองไม่ได้รับการฝึกฝนเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจา ให้ผู้ปกครองสังเกตการสอนของครูฝึกสอนคนละ ๖ คน ในช่วงเวลาการสอน ๒๐ นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย Rokeach Dogmatism Scale (R.D.S.), Teaching Situation Reaction Test (T.S.R.T.) และเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจา ในการเรียนการสอนของแพลนเคอร์สซึ่งเพิ่มเติมพฤติกรรมเป็น ๑๓ ประเภท โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ (๑) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นใจ (Dogmatism factor) โดยใช้ R.D.S. กับการสังเกตพฤติกรรมทางวาจา (๒) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสังเกตและแยกประเภทพฤติกรรมในห้องเรียนโดยใช้ T.S.R.T. กับการสังเกตพฤติกรรมทางวาจา (๓) ศึกษาผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของผู้สังเกตระหว่างกลุ่มที่ได้รับการฝึกฝนทางด้านวิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจากับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกฝนในด้านบุคลิกภาพหรือพฤติกรรม การสอนของครูฝึกสอน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้หนึ่งในสองของผู้สังเกตที่เชื่อถือได้ ผลการวิจัยพบว่า (๑) มีความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นใจซึ่งวัดโดย R.D.S. กับการสังเกตพฤติกรรมทางวาจา (๒) มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการสังเกตและแยกประเภทพฤติกรรม การเรียนการสอน ซึ่งวัดโดย T.S.R.T. กับการสังเกตพฤติกรรมทางวาจา (๓) มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างพฤติกรรมทางวาจาของครูฝึกสอนซึ่งวัดโดยใช้ R.D.S. และ T.S.R.T. จากการสังเกตพฤติกรรมทางวาจา (๔) กลุ่มที่ได้รับการฝึกฝนการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจากับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกฝน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในด้านความมั่นใจโดยใช้ R.D.S. และความสามารถในการสังเกตและแยกประเภทพฤติกรรมในห้องเรียนโดยใช้ T.S.R.T. ในการสังเกตพฤติกรรม การเรียนการสอน โดยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจา และจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางวาจา

ที่สังเกตได้จำนวน ๒๕ คู่ระหว่างกลุ่มผู้สังเกตที่ได้รับการฝึกฝนเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาทากับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกฝน ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

สรุปผลการวิจัยได้ว่า มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างความมั่นใจซึ่งวัดโดย R.D.S. และความสามารถในการสังเกตและแยกประเภทพฤติกรรมการเรียนการสอนซึ่งวัดโดย T.S.R.T. กับการสังเกตพฤติกรรมทางวาทาโดยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาทาของแพลนเคอร์ส ซึ่งเพิ่มเติมพฤติกรรมเป็น ๑๓ ประเภท และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ระหว่างกลุ่มผู้สังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนซึ่งได้รับการฝึกฝนเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาทากับกลุ่มผู้สังเกตที่ไม่ได้รับการฝึกฝน?

^๑Richard L. Ober, "Predicting Student Teacher Verbal Behavior," (Doctoral Dissertation, Ohio University, 1967), p. 3761 A.

ปี ค.ศ. ๑๙๖๗. เฟิสท์ (Furst) ได้วิจัยเรื่อง "ผลการฝึกการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาที่มีผลต่อครูฝึกสอนระดับมัธยมศึกษา" โดยศึกษาถึงผลการฝึกตามระบบของแฟลนเคอร์สที่มีต่อพฤติกรรมทางวาจาของนักศึกษาฝึกสอนและนักเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษาฝึกสอนในระดับมัธยมศึกษาของมหาวิทยาลัยเท็มเปิล จำนวน ๑๐๕ คน แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกตามระบบของแฟลนเคอร์สก่อนออกฝึกสอน กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกตามระบบของแฟลนเคอร์สในขณะที่ทำการฝึกสอน และกลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกตามระบบของแฟลนเคอร์สเลย ผลการวิจัยพบว่า (๑) พฤติกรรมทางวาจาระหว่างครูและนักเรียนของนักศึกษาฝึกสอนที่ได้รับการฝึกโดยระบบของแฟลนเคอร์สก่อนออกฝึกสอนและระหว่างการฝึกสอน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๒) นักศึกษาฝึกสอนที่ได้รับการฝึกตามระบบของแฟลนเคอร์สยอมรับความคิดเห็นและพฤติกรรมของนักเรียนมากกว่านักศึกษาฝึกสอนที่ไม่ได้รับการฝึกตามระบบของแฟลนเคอร์ส (๓) พฤติกรรมทางวาจาระหว่างครูและนักเรียนที่เรียนกับนักศึกษาที่ได้รับการอบรมตามระบบของแฟลนเคอร์สก่อนออกฝึกสอนมีมากกว่าพฤติกรรมของนักเรียนที่เรียนกับนักศึกษาฝึกสอนที่ไม่ได้รับการฝึกตามระบบของแฟลนเคอร์ส (๔) เวลาแห่งความเงียบของนักศึกษาฝึกสอนที่ไม่ได้รับการฝึกตามระบบของแฟลนเคอร์สมีมากกว่าของนักศึกษาฝึกสอนที่ไม่ได้รับการฝึกตามระบบของแฟลนเคอร์ส

(เคอร์ส)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Norma Furst, "The Effect of Training in Interaction Analysis on the Behavior of Student Teachers in Secondary School," Interaction Analysis : Theory Research and Application, (Massachusetts: Addison Wesley Publishing Company, 1967) : 315 - 328.

ปี ค.ศ. ๑๙๗๐ รอกเกอร์ (Rogers) ได้วิจัยเรื่อง "พฤติกรรมทางวาจาในห้องเรียนที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับของครูกับการยอมรับของนักเรียน ในการเรียนการสอนของครูวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ของการยอมรับของครูต่อการยอมรับของนักเรียนในค่านพฤติกรรมทางวาจา โดยมีสมมุติฐานของการวิจัยว่า ครูยอมรับพฤติกรรมของนักเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนย่อมมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบ Adjective Check List เพื่อวัดการยอมรับของครูต่อนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในเมือง ๓๘ คน และในชนบท ๓๘ คน สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ การวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแพลนเคอร์ส ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในค่านการยอมรับของครูกับการยอมรับของนักเรียน ซึ่งแยกเป็นการยอมรับในค่านบวก (Positive Perception) และ การยอมรับแบบนิเสธ (Negative Perception) ในค่านการยอมรับแบบบวก ปรากฏว่า (ก) การใช้ความคิดของนักเรียนมีมากขึ้น (ข) การวิจารณ์และการใช้อ่านาจของครูมีน้อยลง (ค) การใช้คำพูดสอบถามของนักเรียนมีมากขึ้น (ง) ความยืดหยุ่นในค่านการสอนมีมากขึ้น การยอมรับในค่านนิเสธ มีการใช้พฤติกรรมทางวาจาค่านการควบคุมมากขึ้น สรุปผลการวิจัยได้ว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างการยอมรับแบบบวก และการใช้อิทธิพลทางอ้อมของครู ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างการยอมรับของครูต่อนักเรียน และการพัฒนาการเรียนของนักเรียน"

Robert Earl Rogers, "Classroom Verbal Behavior As Related to Teachers' Perception of Pupils in Fifth Grade Science Classes," (Doctoral Dissertation, University of Ohio, 1970) p. 5045.

ปี ค.ศ. ๑๙๗๑ รอท (Roth) ได้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมทางวาจาของครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ" โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาวิธีการสอนของครูในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ โดยการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมร่วมทางวาจา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เทคนิควิธีวิเคราะห์พฤติกรรมร่วมทางวาจาของแฟลนเคอร์ส และ แบบทดสอบความสามารถในค่านการสอนของครู (Minnesota Teacher Attitude Inventory) กลุ่มตัวอย่างประชากรใช้ครูที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพจำนวน ๒๓ คน ในรัฐโอไฮโอ สอนในระดับชั้น ๔ และ ๕ และใช้เทคนิค ๒๒ % ในการแยกครูออกเป็นครูกลุ่มที่มีความสามารถในการสอนสูงและครูกลุ่มที่มีความสามารถในการสอนต่ำ กลุ่มละ ๖ คน ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างครูที่มีความสามารถสูงกับครูที่มีความสามารถต่ำในด้าน (๑) อัตราส่วน I/D Ratio โดยไม่คำนึงถึงเนื้อหา ที่ระดับ .๐๑ (๒) พฤติกรรมประเภทที่ ๗ ของแฟลนเคอร์ส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๒ ระหว่างครูที่มีความสามารถสูงกับครูที่มีความสามารถต่ำ (๓) แม้ว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างครูทั้งสองกลุ่มในค่านการนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ (พฤติกรรมประเภทที่ ๓ ของแฟลนเคอร์ส) แต่ครูที่อยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถสูง ได้พยายามนำมาใช้มากกว่าครูที่อยู่ในกลุ่มความสามารถต่ำ (๔) ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในค่านพฤติกรรมประเภท ๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘ และ ๑๐ ของประเภทพฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเคอร์ส

Robert August Roth, "The Relationship of Verbal Interaction Pattern and Teacher - Student Rapport of Selected ESCP. Teachers," (Doctoral Dissertation, Kent State University, 1971), pp. 2622 A - 2623 A.

ปี ค.ศ. ๑๙๗๖ ชีระชัย ปุรนโชติ ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมร่วมทางวาจาของครูประถมศึกษาสายวิทยาศาสตร์ กับความคิดริเริ่มของนักเรียนโดยใช้" กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วยครูประถมศึกษาที่เป็นหญิงสายวิทยาศาสตร์จำนวน ๘ คน ที่ไม่เคยสอนแก่นักเรียนที่ทดลองนี้มาก่อน และยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแพลนเคอร์ส และนักเรียนชั้นประถมศึกษาในกรุงเทพฯ จำนวน ๖๔ คน โดยสุ่มตัวอย่างชาย ๔ คน หญิง ๔ คน จากจำนวนห้องเรียน ๘ ห้องเรียน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ๒ วิธี คือใช้วิธีวิเคราะห์พฤติกรรมร่วมทางวาจาในห้องเรียนของแพลนเคอร์ส และ ทดสอบความคิดริเริ่ม โดยใช้แบบทดสอบความคิดริเริ่มของทอร์เรนซ์ (The Torrance Tests of Creative Thinking : T.T.C.T.) กับนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า (๑) มีสหสัมพันธ์เป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนความคิดริเริ่มกับ (ก) อัตราส่วนของอิทธิพลทางอ้อมกับอิทธิพลทางตรง (ข) ร้อยละของเวลาที่ใช้ในการยอมรับความรู้สึกของนักเรียน (ค) ร้อยละของเวลาที่ใช้ในการชมเชยหรือให้กำลังใจแก่นักเรียน (ง) ร้อยละของเวลาที่ครูใช้ในการยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน (จ) ร้อยละของเวลาที่ใช้ในการถามคำถาม (ฉ) ร้อยละของเวลาการพหุริเริ่มของนักเรียน (๒) มีสหสัมพันธ์เป็นลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนความคิดริเริ่มกับ (ก) ร้อยละของเวลาที่ใช้ในการบรรยาย (ข) ร้อยละของเวลาที่ใช้ในการให้การแนะนำแก่นักเรียน (ค) ร้อยละของเวลาที่นักเรียนตอบคำถามของครู (๓) ไม่มีสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความคิดริเริ่มกับ (ก) ร้อยละของเวลาที่ใช้ในการใช้อ่านาจของครู (ข) ร้อยละของเวลาแห่งความเจียม หรือ ความสับสนวุ่นวาย (๔) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างอิทธิพลของครู กับ ความคิดริเริ่มของนักเรียน และความคิดริเริ่มของนักเรียนหญิงมีมากกว่านักเรียนชาย

Therachai Puranajoti, "A Study of the Relationship Between the Verbal Interaction of Elementary Science Teachers With Their Students' Creativity," (Doctoral Dissertation, University of Northern Colorado, 1972), p. 633 A.

ปี ค.ศ. ๑๙๗๒ โจนส์ (Jones) ได้วิจัยเรื่อง "ผลการสะท้อนกลับทางคำสอน พฤติกรรมทางวาจาของครูที่เพิ่งเริ่มทำการสอน" เพื่อหาความแตกต่างของพฤติกรรมทางวาจาของครูฝึกสอนและครูที่มีประสบการณ์ในการสอนเป็นปีแรก โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นครูกลุ่มแรกเป็นครูในโครงการฝึกสอนของมหาวิทยาลัยโอเรกอน จำนวน ๑๓ คน กลุ่มที่สองเป็นครูที่เพิ่งสำเร็จปริญญาตรี และเริ่มสอนในโปรแกรมการสอนของมหาวิทยาลัยจำนวน ๑๓ คน การรวบรวมข้อมูลใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเคอร์ส และ เทคนิควิธีวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของทาสค์ (Task) ผลการวิจัยพบว่า (๑) พฤติกรรมที่แสดงออกทางวาจาของครูฝึกสอนและครูประจำการปีแรกมีขนาดเท่ากันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (๒) ครูทั้งสองกลุ่มใช้พฤติกรรมทางวาจาในการควบคุมชั้นเรียนโดยตรงมากกว่าใช้พละกำลัง (๓) พฤติกรรมที่ครูฝึกสอนแสดงออกมีแนวโน้มกระตุ้นและเป็นไปในทางบวกมากกว่าครูประจำการ (๔) ครูฝึกสอนและครูประจำการมีเป้าหมายในการใช้คำถามคล้ายคลึงกัน (๕) เมื่อสิ้นสุดการสังเกตการสอนพบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ใช้คำถามในชั้นเรียนของครูฝึกสอนมากกว่าในชั้นเรียนของครูประจำการ °

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

John Carl Jones, "The Effect of Feedback on the Verbal Behavior of Beginning Teachers," (Doctoral Dissertation, Oregon University, 1972), pp. 305A- 306A.

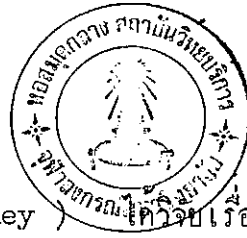
ปี ค.ศ. ๑๙๗๖ ชอล์คเกอร์ (Chalker) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษา, การใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปฏิกริยาร่วมของความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นใจของครูกับการสอนแบบ Reflective Method ในการสอนวิชาสังคมศึกษา." โดยกำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับ Reflective Factors จาก Teaching High School Studies ของ Hunt และ Metcaft กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วยครูที่มีความมั่นใจสูง และความมั่นใจต่ำ จำนวน ๑๐ คน รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมของมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย (The University of Pennsylvania Interaction Analysis System) และเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแพลนเคอร์ส ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีความมั่นใจต่ำมีพฤติกรรมที่แสดงออกทางวาจามากกว่าครูที่มีความมั่นใจสูงในด้าน (๑) การสร้างบรรยากาศของความเป็นอิสระทางความคิดในชั้นเรียน (๒) การให้กำลังใจนักเรียนในการแสดงความคิดริเริ่ม อธิบาย และขยายความการอภิปราย (๓) การเคารพความคิดเห็นของนักเรียน (๔) การหลีกเลี่ยงการเยาะเย้ยถากถางนักเรียน (๕) การให้กำลังใจแก่นักเรียนในการแสดงออก °

Goan Woods Chalker, "A Study, Using Interaction Analysis of the Relationship Between Teacher Dogmatism and the Reflective Method of Teaching Social Studies," (Doctoral Dissertation, University of Pennsylvania, 1972), p. 1073 A.

ปี ค.ศ. ๑๙๗๓ จากอบ (Jacob) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมการสอน โดยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน" โดยมีสมมุติฐานของการวิจัยว่า ครูที่สังเกตการสอนของครูคนอื่น โดยใช้วิธีวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแพลนเคอร์สเป็นเครื่องมือในการสังเกต จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนเอง และทำให้นักเรียนในชั้นมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ตัวอย่างประชากร คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในนิวยอร์ก จำนวน ๒๒ คน แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มละ ๑๑ คน กลุ่มควบคุม ไม่ทราบเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจา ส่วนกลุ่มทดลองทราบ และ ใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในการสังเกตการสอนของครูด้วยกัน ครั้งละ ๒๕ นาที รวม ๑๐ ครั้ง หลังจากนั้นให้ครูทั้งสองกลุ่มสอนวิชาและเนื้อหาเดียวกัน โดยบันทึกพฤติกรรมทางวาจาไว้ทุกครั้งที่ทำการสอน ผลการวิจัยพบว่า (๑) ครูในกลุ่มทดลองยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนและนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้มากกว่าและมีพฤติกรรมออกคำสั่ง การบรรยายน้อยกว่าครูในกลุ่มควบคุม (๒) ครูในกลุ่มทดลองใช้อิทธิพลทางอ้อมในการสอนมากกว่าครูในกลุ่มควบคุม (๓) ครูในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมแบบนำความคิดเห็น หรือ คำตอบของนักเรียนมาใช้มากกว่าครูในกลุ่มควบคุม *

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Joseph E. Jacob, "Insight Learning Through Structural Observation of Classroom Interaction," Journal of Research in Science Teaching 10 (March 1973) : 213 - 220.



ปี ค.ศ. ๑๙๗๔ ฮอลเลย์ (Halley) ศึกษาเรื่อง "อิทธิพลของครูที่เลี้ยงที่มีต่อพฤติกรรมทางวาจาของนักศึกษาฝึกสอนโดยใช้ระบบของแฟลนเคอร์ส." วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาอิทธิพลของครูที่เลี้ยงที่มีต่อพฤติกรรมทางวาจาของนักศึกษาฝึกสอน กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วยครูที่เลี้ยง ๑๗ คน และนักศึกษาฝึกสอน ๑๗ คน จับเป็นคู่ ๆ สอนนักเรียนระดับ ๑ - ๒ ในรัฐโอเรกอน เมื่อเริ่มต้นการฝึกสอนได้บันทึกเสียงของครูที่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนแต่ละคนไว้คนละ ๑๕ นาที และในช่วงสุดท้ายของการฝึกสอนได้บันทึกเสียงของครูที่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนไว้อีกครั้งหนึ่งคนละ ๑๕ นาทีเท่าเทียม นำเทปที่บันทึกเสียงไว้แล้วทั้งสองครั้งมาวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเคอร์ส ผลการวิจัยพบว่า (๑) นักศึกษาฝึกสอนมากกว่าร้อยละ ๗๐ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางวาจาไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิมเมื่อสิ้นสุดการฝึกสอน (๒) นักศึกษาฝึกสอนมากกว่าร้อยละ ๕๐ มีพฤติกรรมทางวาจาไม่แตกต่างจากครูที่เลี้ยงในตอนต้นเทอม (๓) นักศึกษาฝึกสอนมากกว่าร้อยละ ๕๐ มีพฤติกรรมทางวาจาต่างจากครูที่เลี้ยงเมื่อสิ้นสุดการฝึกสอน (๔) นักศึกษาฝึกสอนประมาณร้อยละ ๓๕ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางวาจาไปในทางที่ดีขึ้น และพฤติกรรมทางวาจาที่เปลี่ยนแปลงไปมีลักษณะคล้ายคลึงกับพฤติกรรมทางวาจาของครูที่เลี้ยง แสดงว่า ครูที่เลี้ยงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางวาจาของนักศึกษาฝึกสอนน้อยมาก *

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Gregoria Nordi Halley, "Cooperating Teachers' Effect on Student Teachers' Verbal Behaviors : A Flanders' System Approach,"

(Doctoral Dissertation, University of Oregon, 1974), p. 5190 A.

ปี ค.ศ. ๑๙๗๔ แอนเดอร์สัน (Anderson) ได้วิจัยเรื่อง "การใช้ระบบการวิเคราะห์พฤติกรรมร่วมของแพลนเคอร์สและความคล่องในการถามคำถามเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน Data Process Program." โดยนำเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวจาของแพลนเคอร์สไปปรับปรุงใช้เป็นวิธีฝึกครู เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและลดการปกครองชั้นเรียนของครู กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในรัฐเท็กซัส แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกอบรมเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวจาของแพลนเคอร์ส ส่วนกลุ่มทดลองได้รับการฝึกอบรม การรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการหาคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน และนำพฤติกรรมทางวจาที่สังเกตได้มาวิเคราะห์โดยการหาค่า I/D Ratio ผลการวิจัยพบว่า (๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่าง (ก) กลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง (ข) สถานที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๒) การใช้อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลทางตรงระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้าน (ก) โรงเรียนที่ ๑ กับ โรงเรียนที่ ๒ (ข) ครูกับสถานที่ (๓) การควบคุมและการกระตุ้นพฤติกรรมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ระหว่าง (ก) กลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง (ข) ครูกับสถานที่ ซึ่งสรุปได้ว่า ครูที่ได้รับการฝึกอบรมกับครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านวิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวจาของแพลนเคอร์ส มีพฤติกรรมแตกต่างกันในด้านการกระตุ้นและความคุมพฤติกรรมของนักเรียน แต่ไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ "

"Durward Lynn Anderson, "An Application of Flanders' Interaction Analysis System and Fluency in Asking Question to Increase Student Achievement in Data Process Program." (Doctoral Dissertation, Tex A & M University, 1974), p. 2113 A.

ปี ค.ศ. ๑๙๗๕ เซินฮอลฟ์ (Schoenholf) ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนที่มีผลต่อการสอนคำศัพท์ ระดับเกรด ๗, ๘ และ ๙" โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ (๑) วิเคราะห์แบบพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนปกติว่าเป็นการเน้นเนื้อหาหรือไม่ (๒) เพื่ออธิบายพฤติกรรมที่แสดงออกทางวาจา และ ไม่ได้แสดงออกทางวาจาของครูในขณะที่ทำการสอน (๓) เพื่อหาความแตกต่างของการสอนที่มีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่อาจารย์และนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศึกษาจากวิทยาลัย จำนวน ๑๕ กลุ่ม ใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแพลนเคอร์สและการวิเคราะห์พฤติกรรมที่ไม่ได้แสดงออกทางวาจาของกัลโลเวย์ (Galloway Nonverbal System) ในการวิเคราะห์พฤติกรรมที่ไม่ได้แสดงออกทางวาจา ผลการวิจัยพบว่า (๑) ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่ร้อยละของเวลาที่พูด (๒) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาที่มีคะแนนสูงและนักศึกษาที่มีคะแนนต่ำในพฤติกรรมทุกประเภท (๓) ครูใช้เวลาในการพูด ๓๓.๓๐ ของเวลาทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการถามและการบรรยาย (๔) นักศึกษาใช้เวลาพูดร้อยละ ๒๑.๑๐ ของเวลาทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นการพูดตามคำสั่งของครู (๕) ครูมีแนวโน้มที่จะใช้อิทธิพลทางตรงมากกว่าทางอ้อม (๖) ครูที่มีประสิทธิภาพในการสอนใช้เวลาในการกระตุ้น ใช้คำถาม แนะนำแนวทาง ให้คำชมเชย สอนเน้นเนื้อหา I/D Ratio ของเวลาที่พูดกับนักเรียนและช่วงเวลาของความเงียบมากกว่าครูที่มีประสิทธิภาพในการสอนคำ (๗) กลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพสูงมีเปอร์เซ็นต์ของพฤติกรรมกรวให้กำลังใจ การยอมรับความรู้สึก พฤติกรรมที่เห็นคุณค่า พฤติกรรมของการมีส่วนร่วมและพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างเป็นอิสระมากกว่ากลุ่มอื่น

Barry L. Schoenholf, "An Analysis of Effective Teaching Behavior as Related to Vocabulary Instruction in Grade Seven Eight and Nine," (Doctoral Dissertation, University of Oregon, 1975), p. 2163 A.

ปี พ.ศ.๒๕๑๒ บัญชา ชื่อตรง ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้การพูดในการเรียนการสอน" กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๑๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๒ ห้องเรียน มุ่งวิจัยเฉพาะการสอนวิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คำเนื่งการวิจัยโดยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเคอร์ส ผลการวิจัยพบว่า (๑) ลักษณะของพฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนของแต่ละวิชาโดยส่วนรวมนั้นส่วนใหญ่ครูเป็นฝ่ายแสดงพฤติกรรมทางวาจา และครูใช้การบรรยายมากกว่าวิธีอื่น ครูใช้อธิธิพลทางตรงมากกว่าอิธิธิพลทางอ้อม และใช้การควบคุมมากกว่าการกระตุ้น ส่วนการพูดของนักเรียนนั้น นักเรียนพูดเพื่อตอบสนองการพูดของครูมากกว่าพูดขึ้นเอง เป็นส่วนใหญ่ (๒) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางวาจาในชั้นเรียนปรากฏว่า (ก) สังคมศึกษาเป็นวิชาที่ครูแสดงพฤติกรรมทางวาจามากที่สุด แต่เป็นวิชาเดียวที่ครูใช้การกระตุ้นมากกว่าการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน (ข) ภาษาไทยเป็นวิชาเดียวที่นักเรียนพูดเพื่อตอบสนองการพูดของครูมากกว่าพูดขึ้นเอง ส่วนวิชาอื่นล้วนแต่เป็นวิชาที่นักเรียนพูดขึ้นเองมากกว่าพูดขึ้นเพื่อตอบสนองการพูดของครู

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัญญัติ ชื่อตรง, "การวิเคราะห์พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้การพูดในการเรียนการสอน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒), หน้า ๒๔.

ปี พ.ศ.๒๕๑๖ ประเสริฐ จรรย์านุกูล ได้วิจัยเรื่อง "การใช้ Interaction Analysis วิเคราะห์การสอนของนักเรียนฝึกสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยสังเกตด้วยระบบ The Reciprocal Category System กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักศึกษาฝึกสอน ๖๐ คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในการวิจัยได้สังเกตการสอนของนักเรียนฝึกสอนคนละ ๓ ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะนำผลการวิเคราะห์มาแจ้งให้นักศึกษาฝึกสอนทราบ ผลการวิจัยพบว่า (๑) นักศึกษาฝึกสอนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และนักศึกษาฝึกสอนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมทางการสอนไม่แตกต่างกัน (๒) นักศึกษาฝึกสอนมีพฤติกรรมทางการสอนในด้านการบรรยายมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ (๓) ผลการปรับปรุงการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนนั้น พบว่า ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด *

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ประเสริฐ จรรย์านุกูล, "การใช้ Interaction Analysis วิเคราะห์การสอนของนักศึกษาฝึกสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยสังเกตด้วยระบบ The Reciprocal Category System," (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๑๖), หน้า ๙๓.

ปี พ.ศ.๒๕๑๓ สมบูรณ์ สุริยวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง "กิจกรรมทางวาจาในห้องเรียน กับผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗" กลุ่มตัวอย่างประชากรคือนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๗ ของโรงเรียนกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๑๕ โรงเรียน ครูจำนวน ๓๓ คน และนักเรียนจำนวน ๓๑๕ คน ใช้แบบวิเคราะห์ กิจกรรมทางวาจาของแพลนเคอร์ส วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาอัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางตรงกับ อิทธิพลทางอ้อม และอัตราส่วนระหว่างครูพูดของครูกับการพูดของนักเรียน เพื่อศึกษาลักษณะ พฤติกรรมในชั้นเรียน และทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางวิชาคณิตศาสตร์กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละโรงเรียน และวิเคราะห์ความแปรปรวนภายในกลุ่ม เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า (๑) ครู ที่ใช้อิทธิพลทางอ้อมและครูที่ใช้อิทธิพลทางตรง ทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และนักเรียนที่ครูเปิดโอกาสให้ พูดมากกับนักเรียนที่ครูเปิดโอกาสให้พูดน้อย ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๒) พิสัยระหว่างอิทธิพลทางอ้อมกับ อิทธิพลทางตรงอยู่ระหว่าง ๐.๘๓ - ๒.๑๘ และพิสัยของอัตราส่วนระหว่างครูพูดกับนักเรียนพูด อยู่ระหว่าง ๑.๑๐ - ๓.๕๐^๑

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ สมบูรณ์ สุริยวงศ์, "กิจกรรมทางวาจาในห้องเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓), หน้า ๖๒.

ปี พ.ศ.๒๕๑๘ ประสงค์ จันทองจีน ได้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมทางวาจาจากกับสัมฤทธิ์ผลวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑" กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๑๘ จำนวน ๘๖ คน แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม เริ่มดำเนินการทดลองโดยตรวจสอบความถนัดทางการเรียนก่อน แล้วจึงทำการสอนบทเรียนวิทยาศาสตร์ให้แก่กลุ่ม โดยใช้อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลทางตรงต่างกัน ๓ ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ ในขณะที่ทำการสอนได้บันทึกกิจกรรมทางวาจาในชั้นเรียนไว้ทุกครั้งด้วยเครื่องบันทึกเสียง และนำเทปบันทึกเสียงกิจกรรมทางวาจามาถอดรหัสลงตารางมิติเพื่อหาค่าอิทธิพลทางอ้อมกับอิทธิพลทางตรง ผลการวิจัยพบว่า (๑) การสอนโดยใช้อิทธิพลทางอ้อมต่ออิทธิพลทางตรงต่างกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (๒) ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้อัตราส่วนของอิทธิพลทางอ้อมต่ออิทธิพลทางตรงในระดับสูง สูงกว่าสัมฤทธิ์ผลวิชาวิทยาศาสตร์ของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้อิทธิพลทางอ้อมต่ออิทธิพลทางตรงในระดับกลางและระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (๓) สัมฤทธิ์ผลวิชาวิทยาศาสตร์ของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้อัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางอ้อมต่ออิทธิพลทางตรงในระดับกลางสูงกว่าสัมฤทธิ์ผลวิชาวิทยาศาสตร์ของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้อัตราส่วนอิทธิพลทางอ้อมต่ออิทธิพลทางตรงในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ *

* ประสงค์ จันทองจีน, "ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมทางวาจาจากกับสัมฤทธิ์ผลวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๒๗.

ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ สุมาลี พิศราภูล ใ้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมทางวาจากับการเรียนรู้ทักษะเชิงซ้อนขบวนการทางวิทยาศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา" กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูธนบุรี ชั้นปีที่ ๑ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบวิเคราะห์กิจกรรมทางวาจาของแฟลนเคอร์ส เครื่องบันทึกเสียง และแบบทดสอบทักษะเชิงซ้อนของขบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิธีการวิจัยกระทำโดยการทดสอบก่อนการ เรียนด้วยแบบทดสอบทักษะเชิงซ้อนของขบวนการทางวิทยาศาสตร์ แก่กลุ่มตัวอย่าง ๓ กลุ่ม สอนโดยใช้อัตราส่วนระหว่างการใช้อิทธิพลทางอ้อมต่ออิทธิพลทางตรง ต่างกัน บันทึกเสียงการสอนไว้ทุกครั้ง แล้วทดสอบหลังการสอนด้วยแบบทดสอบเดิม นำคะแนนจากการทดสอบทั้งสองครั้งมาวิเคราะห์หาความแปรปรวนร่วม และทดสอบค่า t เพื่อเปรียบเทียบผลการ เรียนทักษะเชิงซ้อนขบวนการทางวิทยาศาสตร์ ระหว่างกลุ่ม และ ระหว่างเพศ ตามลำดับ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .๐๑ ผลการวิจัยพบว่า (๑) การสอนโดยใช้อัตราส่วนระหว่างการใช้อิทธิพลทางอ้อมต่ออิทธิพลทางตรงในระดับต่ำ และระดับกลาง มีผลทำให้สัมฤทธิ์ผลของนักศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้อัตราส่วนระหว่างการใช้อิทธิพลทางอ้อมต่ออิทธิพลทางตรงในระดับสูง (๒) กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้อัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางอ้อมต่ออิทธิพลทางตรงในระดับปานกลางมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนและทักษะขบวนการทางวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (๓) นักศึกษาเพศชาย และ นักศึกษาเพศหญิงในแต่ละกลุ่มการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะขบวนการทางวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๑ สุมาลี พิศราภูล, "ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมทางวาจากับการเรียนรู้ทักษะเชิงซ้อนขบวนการทางวิทยาศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๘๖.

ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ชุกสัน อุนวิจิตร ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์กิจกรรมร่วมทางวาจาในการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเคอร์ส กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นครู ๓๖ คน นักเรียน ๓๖ ห้องเรียน แยกเป็นโรงเรียนเอกชน และ โรงเรียนรัฐบาล อย่างละ ๑๘ โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า (๑) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีกิจกรรมร่วมทางวาจาในการเรียนการสอนต่างกัน (๒) ครูในโรงเรียนรัฐบาล และ โรงเรียนเอกชน มีกิจกรรมร่วมทางวาจาไม่แตกต่างกันในค่าน (๓) อัตราส่วนเวลาพูดที่ครูใช้ในการถามคำถาม ต่อ เวลาพูดที่ครูใช้ในการบรรยายเนื้อหา (๔) อัตราส่วนการพูตรีเริ่มของนักเรียนต่อเวลาที่นักเรียนใช้ในการพูบบรรยายเนื้อหา (๕) อัตราส่วนการพูตรีเริ่มของนักเรียนต่อการยอมรับหรือการนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ (๖) วุฒิครู สภาพการสมรสของครู และ ชั้นเรียน ไม่ทำให้กิจกรรมร่วมทางวาจาของครูและนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอายุของครู และ อายุของนักเรียน เนื้อหาวิชาที่เรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครู และฐานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในโรงเรียน อาจมีผลทำให้กิจกรรมร่วมทางวาจาของครูและนักเรียนคล้ายคลึงกัน *

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ชุกสัน อุนวิจิตร, "การวิเคราะห์กิจกรรมร่วมทางวาจาในการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕), หน้า ๓๘.

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ สุภาพร พรพิบูลย์ ได้วิจัยเรื่อง "กิริยาร่วมทางวาทะระหว่างนักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงกับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ" กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักศึกษาฝึกสอนระดับ ป.กศ. สูง จำนวน ๕๐ คน ที่ฝึกสอนในโรงเรียน ประถมศึกษาตอนปลาย ๑๓ โรงเรียน โดยใช้แบบวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาทะของแฟลนเคอร์ส ผลการวิจัยพบว่า (๑) ระดับชั้นเรียน ไม่ทำให้เกิดความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ ของอัตราส่วนต่าง ๆ ของกิริยาร่วมทางวาทะต่อไปนี้ (ก) อัตราส่วนการใช้ เวลาพูดของนักศึกษาฝึกสอนกับการใช้เวลาพูดของนักเรียน (ข) อัตราส่วนการให้นักเรียนพูด เป็นรายบุคคลกับการให้นักเรียนพูดเป็นหมู่ (ค) อัตราส่วนระหว่างการให้นักเรียนพูดตามนัก ศึกษาฝึกสอนกับการให้นักเรียนตอบคำถามนักศึกษาฝึกสอน (ง) อัตราส่วนระหว่างการกระตุ้น กับการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน (จ) อัตราส่วนการใช้เวลาพูดภาษาไทยกับการใช้เวลา พูดภาษาอังกฤษของนักเรียน (๒) ระดับชั้นเรียนทำให้อัตราส่วนระหว่างการใช้เวลาพูด ภาษาไทยกับการใช้เวลาพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาฝึกสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ (๓) กิริยาร่วมทางวาทะระหว่างนักศึกษาฝึกสอนและนักเรียนคิดเป็นร้อยละของ เวลาทั้งหมด มีดังนี้ (ก) นักศึกษาฝึกสอนและนักเรียนใช้เวลาพูดร้อยละ ๔๕.๖๕ และ ๒๔.๐๘ (ข) นักเรียนพูดเป็นรายบุคคลและพูดเป็นหมู่ร้อยละ ๕.๘๖ และ ๒๒.๕๖ (ค) นักเรียน พูดตามนักศึกษาฝึกสอนและตอบคำถามนักศึกษาฝึกสอนคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๘ และ ๗.๑๖ (ง) นักศึกษาฝึกสอนกระตุ้นและควบคุมพฤติกรรมนักเรียนคิดเป็นร้อยละ ๘.๒๖ และ ๒๐.๕๖ (จ) นักศึกษาฝึกสอนใช้เวลาพูดภาษาไทยและใช้เวลาพูดภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๗ และ ๓๓.๑๗ (ฉ) นักเรียนใช้เวลาพูดภาษาไทยและใช้เวลาพูดภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ ๘.๘๗ และ ๒๔.๑๖ *

* สุภาพร พรพิบูลย์, "กิริยาร่วมทางวาทะระหว่างนักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงกับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๕๕ - ๕๖.



ปี พ.ศ.๒๕๒๐ สมศรี ตั้งมงคลเลิศ ใ้วิจัยเรื่อง "ผลการฝึกตามระบบของ
แผนเคอร์สที่มีต่อกิจกรรมทางวาจาของนักศึกษาฝึกสอนและนักเรียนในการเรียนการสอน
วิทยาศาสตร์" กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูสกลนครที่ออกฝึกสอนจำนวน ๘๐
คน เป็นนักศึกษาชาย ๔๐ คน และเป็นนักศึกษาหญิง ๔๐ คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุมและ
กลุ่มทดลอง กลุ่มละ ๔๐ คน เป็นนักศึกษาชาย ๒๐ คน และ นักศึกษาหญิง ๒๐ คน กลุ่มทดลอง
ได้รับการฝึกตามระบบของแผนเคอร์สเป็นเวลา ๖ ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่า (๑) นักศึกษา
ฝึกสอนทั้งหมดใช้เวลาในการพูดร้อยละ ๔๑.๓๐๐ บรรยายเพื่อนั้นเนื้อหาร้อยละ ๓๓.๑๑๓
นักเรียนใช้เวลาในการพูดเพื่อตอบสนองร้อยละ ๑๘.๕๘๓ และพูกริเริ่มร้อยละ ๒.๒๘๒
นักศึกษาฝึกสอนใช้อิทธิพลทางอ้อมร้อยละ ๑๗.๔๕๕ อิทธิพลทางตรงร้อยละ ๒๓.๘๕๑ เวลา
แห่งความเจ็บบร้อยละ ๓๗.๓๕๗ (๒) กลุ่มควบคุม นักศึกษาฝึกสอนใช้เวลาในการพูดร้อยละ
๓๘.๐๒๔ บรรยายเพื่อนั้นเนื้อหาร้อยละ ๓๑.๒๘๔ นักเรียนใช้เวลาในการพูดเพื่อตอบสนองร้อยละ
๒๘.๓๘๖ อิทธิพลทางอ้อมร้อยละ ๑๐.๖๗๕ เวลาแห่งความเจ็บบร้อยละ ๔๓.๔๓๓ (๓) กลุ่ม
ทดลอง นักศึกษาฝึกสอนใช้เวลาพูดร้อยละ ๒๘.๘๘๖ บรรยายเพื่อนั้นเนื้อหาร้อยละ ๓๘.๘๘๘
นักเรียนใช้เวลาพูดเพื่อตอบสนองร้อยละ ๒๗.๘๘๑ พูกริเริ่มร้อยละ ๓.๖๑๘ นักศึกษาฝึกสอน
ใช้อิทธิพลทางตรง ร้อยละ ๑๘.๘๘๘ อิทธิพลทางอ้อมร้อยละ ๒๒.๘๘๒ เวลาแห่งความเจ็บบ
ร้อยละ ๓๑.๘๘๘ (๔) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการใช้เวลาพูดของ
ครูและอัคราจารย์ใช้คำถามเมื่อเทียบกับการบรรยาย ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง (๕)
เพศของนักศึกษาฝึกสอนไม่ว่าจะเป็นในกลุ่มควบคุมหรือกลุ่มทดลอง ไม่มีผลต่อกิจกรรมทาง
วาจาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑^๑

^๑ สมศรี ตั้งมงคลเลิศ, "ผลการฝึกตามระบบของแผนเคอร์สที่มีต่อกิจกรรมทาง
ทางวาจาของนักศึกษาฝึกสอนและนักเรียนในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐),
หน้า ๘๑ - ๘๒.

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ วิเชียร เกษประทุม ได้วิจัยเรื่อง "กิริยาร่วมทางวาจาระหว่าง นักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงกับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาไทย" กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักศึกษาฝึกสอนระดับชั้น ป.กศ. สูงวิชาเอกภาษาไทย วิทยาลัยครูนครสวรรค์ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ๕๐ คน ออกฝึกสอน ๑๐ โรงเรียน ใช้แบบวิเคราะห์ พฤติกรรมทางวาจาของแพลนเคอร์ส ผลการวิจัยพบว่า (๑) นักศึกษาฝึกสอนใช้เวลาพูดร้อยละ ๕๓.๕๖ และเป็นการเน้นเนื้อหาร้อยละ ๓๔.๑๘ นักเรียนใช้เวลาพูดร้อยละ ๓๑.๕๑ นอกนั้น เป็นเวลาแห่งความเงียบหรือวุ่นวายสับสนร้อยละ ๑๔.๕๓ แยกเป็นการเงียบอย่างมีวัตถุประสงค์ ร้อยละ ๑๑.๓๖ และเงียบอย่างไม่มีวัตถุประสงค์ร้อยละ ๓.๕๗ อัตราส่วนการใช้เวลาพูดของ นักศึกษาฝึกสอนกับนักเรียนเท่ากับ ๑.๗๑ (๒) นักศึกษาฝึกสอนใช้อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพล ทางตรงในการสอนร้อยละ ๒๐.๕๕ และ ๓๖.๕๗ (๓) นักศึกษาฝึกสอนนำความคิดเห็นหรือ คำตอบของนักเรียนมาใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนน้อยมากร้อยละ .๓๑ ของเวลา ทั้งหมด (๔) นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยในห้องเรียนบ้างพอสมควร คิดเป็น ร้อยละ ๗.๔๖ ของเวลาทั้งหมด (๕) ถ้าเปรียบเทียบเฉพาะเวลาในการพูดของนักศึกษา ฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนใช้เวลาในการพูดร้อยละ ๖๒.๕๕ และนักเรียนใช้เวลาในการพูด ร้อยละ ๓๗.๐๕ (๖) พฤติกรรมที่เกิดมากที่สุดได้แก่พฤติกรรมการบรรยายของครู คิดเป็น ร้อยละ ๒๐.๐๗ ของเวลาทั้งหมด (๗) นักเรียนใช้เวลาพูดคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเชียร เกษประทุม, "กิริยาร่วมทางวาจาระหว่างนักศึกษาฝึกสอนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงกับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกศึกษาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑) หน้า ๕๖ - ๕๘.

จากผลงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอนที่นิยมใช้กันมากคือ "เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเคอร์ส" โดยถือกันว่า เทคนิควิธีนี้เป็นแม่บทของการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของเทคนิควิธีอื่น

เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเคอร์สประกอบด้วยพฤติกรรมทางวาจา ๑๐ ประเภท ในจำนวนพฤติกรรมทางวาจาทั้ง ๑๐ ประเภทนี้ แบ่งเป็นพฤติกรรมทางวาจาของครู ๙ ประเภท พฤติกรรมทางวาจาของนักเรียน ๒ ประเภท และพฤติกรรมแห่งความเงี้ยวหรือความสับสนวุ่นวาย ๑ ประเภท (ตารางการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเคอร์ส ได้แสดงไว้ในภาคผนวก จ.)

จากทัศนคติความคิดเห็นของโอเบอร์ เขาได้ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมในการเรียนการสอนนั้นเป็นพฤติกรรมร่วมระหว่างครูกับนักเรียน เพราะฉะนั้น การสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมในการเรียนการสอนนั้น ควรเป็นการสังเกตและวิเคราะห์ควบคู่กันไประหว่างครูกับนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คำถามของนักเรียน ในเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเคอร์สนั้น ไม่มีพฤติกรรมประเภทนี้อยู่เลย ดังนั้นในปี ๑๙๖๗ โอเบอร์จึงเสนอเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอน โดยแบ่งพฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอนออกเป็น ๑๐ ประเภท ในจำนวนพฤติกรรมทางวาจาทั้ง ๑๐ ประเภทนี้ การสังเกตพฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอนเป็นการสังเกตแบบควบคู่กันไปทั้งพฤติกรรมของครูและพฤติกรรมของนักเรียน^๑

^๑ Richard L. Ober, Systematic Observation of Teaching.

* และจากการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรวิทยาศาสตร์ปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry) เน้นการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้าหาเหตุผล และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองโดยใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่สุดคือ เทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของโอเบอร์ (ตารางการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของโอเบอร์ ได้แสดงไว้ในภาคผนวก ฉ.) เพราะเป็นเทคนิควิธีที่ครอบคลุมพฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอนทั้งของครูและของนักเรียน และเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมพฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมพฤติกรรมทางวาจาประเภทคำถาม ๕ ประเภท เข้าไปในตารางการวิเคราะห์ของโอเบอร์ และนำเทคนิควิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของโอเบอร์ซึ่งเพิ่มเติมพฤติกรรมทางวาจาประเภทคำถาม ๕ ประเภทนี้ มาวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น *

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย